

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЧКИ ИШЛАР
ВАЗИРЛИГИ**

А К А Д Е М И Я

Ў.Х. Мухамедов

**ҲУҚУҚШУНОСЛИК
АСОСЛАРИ**

ДАРСЛИК

ТОШКЕНТ – 2019

**Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академиясининг
Таҳририят-ноширлик ҳайъатида мақулланган**

Тақризчилар: юридик фанлар доктори, профессор **О.А. Камалов;**
юридик фанлар доктори, доцент **А.А. Матчанов.**

Ҳуқуқшунослик асослари: Дарслик / Тошкент.: Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси, 2019. – 348 б.

Мазкур дарслик давлат ва ҳуқуқ назарияси, конституциявий ҳуқуқ, фуқаролик ҳуқуқи, оила ҳуқуқи, меҳнат ҳуқуқи, маъмурий ҳуқуқ, жиноят ҳуқуқи, ҳуқуқбузарликлар профилактикаси, экология ҳуқуқи ва халқаро ҳуқуқ фанларини ўзида қамраб олган бўлиб уни тайёрлашда амалда бўлган қонунларга таянилган ҳамда шу кунга қадар ҳуқуқшунослик фанлари бўйича чоп этилган адабиётларнинг умумий мазмуни ва ютуқларига таянилган.

Дарсликни тайёрлашда аҳолининг барча қатламлари учун зарур бўлган асосий ҳуқуқий масалалар, шу билан бирга мактаблар, лицей ва касб-ҳунар коллежлари ҳамда олий ўқув юртларининг ҳуқуқшунослик фанлари бўйича асосий ўқув дастурлари қамраб олинган.

**ББК 67я73
Д-13**

© Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси,
© Ў.Х. Мухамедов, 2019

**Қонун устуворлигини таъминлаш-
да ҳуқуқий маданиятни юксал-
тириш, фуқароларни қонунга
ҳурмат руҳида тарбиялаш муҳим
аҳамият касб этади.**

Шавкат МИРЗИЁЕВ

С Ў З Б О Ш И

Жамиятда ҳуқуқий онг ва ҳуқуқий маданиятни юксалтириб бориш қонун устуворлигини таъминлаш ва қонунийликни мустаҳкамлашнинг энг муҳим шартларидан бири ҳисобланади. Сўнгги йилларда республикамизда миллий ҳуқуқ тизимини тубдан ислоҳ қилиш, жамиятда ҳуқуқий маданиятни шакллантириш ҳамда малакали юридик кадрларни тайёрлаш борасида сезиларли ишлар амалга оширилди.

Шу билан бирга, инсон ҳуқуқ ва эркинликларига ҳурмат муносабатини шакллантиришга, аҳолининг ҳуқуқий онги ва ҳуқуқий маданиятини юксалтиришга, жамиятда фуқароларнинг ҳуқуқий саводхонлиги даражасини оширишга тўсқинлик қилувчи бир қатор муаммо ва камчиликлар сақланиб қолинмоқда. Хусусан, ҳуқуқий маданиятни юксалтиришда, энг аввало, ҳуқуқий таълим ва тарбия борасидаги ишлар тизимли ва узвий олиб борилмаяпти. Бундан ташқари, ҳозирги глобаллашув, илмий-техник тараққиёт даврида аҳолининг ҳуқуқий онги ва ҳуқуқий маданиятини юксалтиришнинг инновацион усуллари, тарғиботнинг илғор ва таъсирчан воситаларидан, хорижий давлатларнинг бу борадаги ижобий тажрибаларидан етарли даражада фойдаланилмаяпти.

Аҳолининг ҳуқуқий онги ва ҳуқуқий маданиятини юксалтиришда уларни зарур ҳуқуқий ахборотлар билан таъминлаш, янги ҳуқуқий адабиётларни чоп этиш муҳим масалалардан бири саналади. Ўтган йиллар мобайнида республикамизда ҳуқуқий адабиётларни тайёрлаш ва чоп этиш ҳамда уларни ўқув жараёнига тадбиқ этиш, аҳолига кундалик ҳаётий фаолиятда фойдаланиш учун тақдим этиш борасида жуда катта ишлар амалга оширилди. Бироқ тараққиётнинг ҳозирги босқичида янги авлод ҳуқуқий дарсликлари ва ўқув қўлланмалари тизимини яратиш, таълим муассасалари учун ҳуқуқшунсолик фанлари бўйича бунунги замонга мос ўқув дарсликлари ва қўлланмаларини тайёрлаш талаб этилмоқда. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 9 январдаги «Жамиятда ҳуқуқий онг ва ҳуқуқий маданиятни юксалтириш тизимини тубдан такомиллаштириш тўғрисида»ги ПФ-5618-сонли Фармонида ҳам бу борада тегишли вазифалар белгиланди.

Ўтган йиллар мобайнида чоп этилган ҳамда бугунги кунда амалда бўлган ҳуқуқий адабиётларни асло камситмаган ҳолда таъкидлаш лозимки, бугунги кунда аҳолининг ҳаётий фаолиятига оид барча масалаларни қамраб оладиган, таълим жараёнида ҳам кундалик фаолиятда ҳам фойдаланиш